

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Магальського дитячого будинку-інтернату

18.06.2026

м. Київ, 2026

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 18.06.2026 групою НПМ здійснено відвідування Магальського дитячого будинку-інтернату (далі – заклад, установа, ДБІ, інтернат).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Паршакова Ольга Валеріївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Круцюк Антон Володимирович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Любченко Наталія Михайлівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Середенко Валерія Вячеславівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Marie Brasholt, представник міжнародної громадської організації;

Sophie Winkel Oestergaard, представник міжнародної громадської організації;

Ганна Кирієнко, представник міжнародної громадської організації;

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадської організації;

Ціомік Олександр Вадимович, фахівець з питань проведення фахових досліджень під час відвідування місць несвободи в рамках реалізації функцій національного превентивного механізму (лікар-психіатр);

Інна Савченко, перекладач.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: Чернівецький р-н, с. Магала, вул. Нандріша Грігорія, 77.

Директор закладу – Тодоріко Анатолій Валентинович (відповідно до розпорядження голови Чернівецької обласної ради від 13.10.2023 № 96-П).

Згідно з Положенням про Магальський дитячий будинок-інтернат (нова редакція), затвердженим розпорядженням голови Чернівецької обласної ради від 24.11.2021 № 494, інтернат є стаціонарною соціально-медичною установою, що призначена для тимчасового (до шести місяців) або постійно (понад шість місяців) перебування або проживання дітей з інвалідністю віком від 4 до 18 років (далі-вихованці) та осіб з інвалідністю віком до 35 років (далі-підопічні) з порушенням фізичного, інтелектуального розвитку та психічними розладами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, побутового обслуговування, медичної допомоги, освітніх послуг, комплексу реабілітаційних заходів і згідно з медичними висновком не мають протипоказань для перебування в зазначеній установі незалежно від наявності осіб, зобов'язаних згідно із законом їх утримувати.

Заклад у своєму складі має молодіжне відділення.

Відповідно до Положення про молодіжне відділення Магальського дитячого будинку-інтернату, затвердженого головою Чернівецької обласної ради та погодженого директором Департаменту Чернівецької обласної державної адміністрації, молодіжне відділення розроблене Магальським дитячим будинком-інтернатом на підставі листа Департаменту соціального захисту населення Чернівецької обласної державної адміністрації від 23.05.2024 № 03.02-25/1921 та на основі Типового положення про молодіжне відділення дитячого будинку-інтернату та Положення про Магальський дитячий будинок-інтернат.

Заклад розрахований на перебування 45 осіб. Станом на день відвідування у закладі фактично перебувало 45 осіб, з них: 26 вихованців віком до 18 років (1 дівчинка та 25 хлопчиків) та 19 підопічних віком від 18 до 35 років (усі підопічні чоловічої статі). В інтернаті проживають 35 внутрішньо переміщених осіб. 13 мешканців закладу є ліжковими хворими.

Фінансування закладу у 2025 році становило 8 608 200,00 грн. місцевого бюджету та 4 206 600,00 грн. гуманітарної допомоги. На 2026 рік затверджено фінансування у розмірі 15 978 400, 00 грн. грн місцевого бюджету. Закладу надано гуманітарної допомоги станом на 01.06.2026 у розмірі 1 488 500, 00 грн.

Штатна чисельність працівників установи складає 66,0 штатних одиниць, з яких 39,75 медичного персоналу (завідувач відділення медичного – 0,5 шт. од.; лікар-педіатр – 0,5 шт. од.; ерготерапевт – 0,5 шт. од.; фізичний терапевт – 0,75 шт. од.; сестра медична старша – 1,0 шт. од.; сестра медична – 4,25 шт. од.; сестра медична з масажу – 0,5 шт. од.; сестра медична з дієтичного харчування – 1, 0; сестра медична з лікувальної фізкультури – 0.5 шт. од; молодші медичні сестри – 29.75 шт. од).

Відповідно до Тарифікаційного списку закладу станом на 01.06.2026 в інтернаті наявні 12 вакантних посад, зокрема медичних: завідувач медичного відділення – 0,5 шт. од., ерготерапевт – 0,5 шт. од., фізичний терапевт – 0,75 шт. од., сестра медична з масажу – 0,5 шт. од., сестра медична з дієтичного харчування – 1,0 шт. од.

На день відвідування усі мешканці закладу мають укладені декларації із сімейним лікарем, який надає первинну медичну допомогу. Спеціалізована психіатрична медична допомога надаються на базі медичних закладів різних форм власності.

Закладом отримано ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, педіатрія; за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа, яка затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 03.10.2025 № 1518.

Також в інтернаті наявна ліцензія на провадження господарської діяльності з придбання, зберігання, використання наркотичних засобів (списку 1 таблиці II та списку 1 таблиці III), психотропних речовин (списку 2 таблиці II та списку 2 таблиці III), прекурсорів (списку 1 таблиці IV та списку 2 таблиці IV) Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затверджена наказом Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками від 14.11.2024 № 1709.

Закладом укладено договір з ТОВ «Науково-виробнича компанія «УКРЕКОПРОМ» про надання послуг з управління відходами від 03.06.2026 № 4342.

У медичному відділенні розташовано кабінет лікаря, маніпуляційний кабінет, приміщення для зберігання лікарських засобів (аптечний пункт) та кабінет головної медичної сестри.

Серед мешканців закладу є особа з вірусом імунодефіциту людини. Підопічний своєчасно отримує антиретровірусну терапію та інші медичні послуги відповідно до призначень лікаря. Забезпечення безперервності лікування та належного медичного супроводу сприяє підтриманню стабільного стану здоров'я, запобігає прогресуванню захворювання та знижує ризик виникнення ускладнень.

Медична частина забезпечена лікарськими засобами та виробами медичного призначення.

Крім того, підопічні та вихованці у повні мірі забезпечені індивідуальними засобами реабілітації та пересування, функціональними ліжками, протипожежними матрацами тощо відповідно до індивідуальних планів реабілітації осіб з інвалідністю.

Заклад активно співпрацює з громадськими, благодійними організаціями та комунальними медичними установами з метою забезпечення належного рівня

медичного обслуговування підопічних/вихованців. Зокрема, налагоджено взаємодію з благодійною організацією «Благодійний фонд «Фріда» (далі – фонд), яка на постійній основі надає підтримку мешканцям інтернату у сфері охорони здоров'я. Відповідно до медичної документації, за сприяння фонду для підопічних двічі на рік організовуються комплексні медичні огляди, що дозволяє своєчасно виявляти порушення стану здоров'я, здійснювати моніторинг наявних захворювань та визначати потребу в подальшому лікуванні чи консультаціях вузькопрофільних спеціалістів.

Всім вихованцям регулярно проводяться профілактичні щеплення згідно наказу МОЗ від 14.11.2025 № 1722 «Про затвердження Змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні», про що є відповідні записи у медичній документації.

Стоматологічна допомога підопічним/вихованцям закладу організована належним чином та надається відповідно до наявних потреб. Підопічні мають доступ до консультацій лікаря-стоматолога, профілактичних оглядів, діагностики та необхідного лікування захворювань ротової порожнини. У разі виявлення стоматологічних проблем забезпечується своєчасне направлення та отримання відповідної медичної допомоги.

Медичним персоналом здійснюється профілактика пролежнів шляхом регулярних гігієнічних заходів.

У закладі забезпечено цілодобове чергування медичного персоналу. Бригада екстреної (швидкої) медичної допомоги прибуває до закладу у випадку виклику у встановлений законодавством час.

Реабілітаційні послуги вихованцям/підопічним надаються на підставі договору про співпрацю з факультетом фізичної культури та здоров'я Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, а також державними реабілітаційними установами.

Приміщення медичної частини частково відремонтовані, перебувають у задовільному технічному та санітарному стані. У приміщеннях медичної частини та житлового корпусу забезпечено достатнє природне й штучне освітлення.

Установа розташована у двох житлових корпусах: житловий та медичний (в якому проживають 6 дітей IV профілю). Територія закладу огорожена, озеленена та утримується в належному стані.

Будівлі інтернату обладнані автоматичною пожежною сигналізацією, ведеться облік наявних вогнегасників та забезпечено їх своєчасне обслуговування. Вікна інтернату не заграбовані, наявні схеми евакуації.

Підопічні проживають у відремонтованих житлових кімнатах (фото 1), у повній мірі забезпечені твердим та м'яким інвентарем, а також індивідуальними засобами гігієни.

Закладом підписано меморандум про співпрацю із громадською організацією «Соціальна Синергія», яка надає інтернату послуги фахівців та педагогів з розвитку, кейс-менеджерів та психолога.

Робота фахівців з розвитку спрямована на проведення індивідуальних/групових розвиткових занять, супровід та догляд за вихованцями згідно індивідуальних планів, допомозі у пересуванні, самообслуговуванні, гігієні, харчуванні, організації дозвілля та прогулянок протягом дня.

Діяльність кейс-менеджерів включає в себе проведення консультацій з біологічними та прийомними сім'ями, підготовку, планування та координацію процесу реінтеграції вихованців, винесення окремих випадків на супервізії. Крім того, кейс-менеджери займаються підготовкою до підтриманого проживання та сімейної домівки, що включає в себе підготовку, організацію, проведення та супровід до інклюзивної кав'ярні благодійного фонду «Карітас» Чернівецької єпархії, також супровід у Чернівецькому центрі каністерапії.

Залучений психолог здійснює оцінку рівня психологічної готовності вихованця або підопічного до інтеграції/реінтеграції, підготовки до підтриманого проживання.

У закладі облаштовані кімнати відпочинку та сенсорні кімнати, обладнані дидактичними матеріалами, тактильними іграшками, сенсорними панелями, м'якими модулями, балансувальним обладнанням, світловими елементами, сухими басейнами з кульками, а також іншими корекційно-розвитковими матеріалами, що використовуються під час реабілітаційних і корекційних занять (фото 2, 3).

Шестеро вихованців навчаються у Чернівецькому навчально-реабілітаційному центрі.

На території закладу забезпечено функціонування Wi-Fi.

Заклад обладнано п'ятьма генераторами, які забезпечують безперебійну роботу в умовах можливих відключень електроенергії.

За 2025 та 2026 роки не встановлено випадків смерті підопічних.

Вихованці мають вільний доступ до питної води.

Відповідно до Протоколу дослідження якості питної води від 19.06.2026 № 116, а також результатів санітарно-мікробіологічного дослідження води від 19.06.2026 № 433-436, вода із локального водогону відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

Витрати на утримання однієї особи на день складають 177,30 грн. на харчування та 83,12 грн. – на медикаменти.

Заклад має затверджений директором План дій на випадок евакуації, а також Порядок дій у разі виникнення надзвичайної ситуації.

До посадових інструкцій працівників закладу включено пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання відповідно до вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

На інформаційних стендах закладу наявна інформація про контактні дані посадових осіб, до яких мешканці та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо, а також пам'ятки для персоналу щодо особливостей організації роботи з вихованцями/підопічними.

Підопічні/вихованці забезпечені раціональним п'ятиразовим харчуванням, наявне денне та перспективне меню. Раціон підопічних містить сезонні свіжі овочі і фрукти відповідно до вимог Натуральних добових норм харчування в інтернатних установах для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації сфери управління Міністерства соціальної політики України, затверджених Кабінетом Міністрів України від 13.03.2002 № 324.

Працівниками проводиться належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування. Забезпечується догляд за ліжковими хворими підопічними/вихованцями: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур.

Також у закладі забезпечується належна персоналізація одягу підопічних/вихованців (фото 4).

Під час відвідування відбулося невербальне спілкування з 10 підопічними/вихованцями. А також спілкування з 8 працівниками закладу.

Членами групи НПМ не зафіксовано жорстоке поводження та неналежна якість догляду за підопічними/вихованцями.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 05.05.2022, за результатами якого групою НПМ вносились рекомендації.

1. Чернівецькій обласній військовій адміністрації:

1.1. Привести укриття закладу у відповідність до вимог чинного законодавства.

2. Магальському дитячому будинку-інтернату:

2.1. Вжити заходів щодо приведення укриття закладу у відповідність до вимог чинного законодавства.

2.2. Забезпечити:

дотримання мінімальної норми площі в житлових кімнатах закладу відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007);

підопічних/вихованців твердим інвентарем відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених Міністерством соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми);

право підопічних на приватність під час здійснення санітарно-гігієнічних процедур.

Відповідно до спостережень групи НПМ надані за результатами попереднього відвідування рекомендації виконані частково, а саме площа для проживання/підопічних відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007, підопічні/вихованці забезпечені твердим інвентарем відповідно до Мінімальних норм, персоналом дотримано право на приватність під час здійснення санітарно-гігієнічних процедур ліжковим хворим підопічним/вихованцям.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання).

1. Відповідно до пункту 4 розділу IX Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, працівники, які надають соціальні послуги, повинні проходити підвищення кваліфікації та професійні навчання.

Під час відвідування встановлено, що з огляду на специфіку контингенту підопічних, серед яких періодично виникають конфліктні ситуації, персонал потребує додаткового навчання та вдосконалення практичних навичок щодо безпечного врегулювання конфліктів, їх деескалації та застосування ненасильницьких методів втручання. Зокрема, члени групи НПМ безпосередньо спостерігали конфліктні ситуації та фізичні сутички між підопічними. Крім того, працівники закладу повідомили, що під час виконання своїх посадових обов'язків

окремі з них зазнають фізичних ушкоджень унаслідок агресивної поведінки підопічних. Це свідчить про необхідність посилення підготовки персоналу до роботи з проявами агресивної поведінки та кризовими ситуаціями. Проведення такого навчання є важливим елементом запобігання жорстокому поводженню та сприятиме підвищенню безпеки як підопічних, так і працівників закладу.

Порушення права на життя та безпеку (стаття 11 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, стаття 27 Конституції України).

2. Статтею 11 Конвенції про права осіб з інвалідністю передбачено, що держава відповідно до своїх зобов'язань за міжнародним правом, зокрема міжнародним гуманітарним правом та міжнародним правом з прав людини, вживає усіх необхідних заходів для забезпечення захисту й безпеки осіб з інвалідністю у ситуаціях ризику, зокрема в збройних конфліктах, надзвичайних гуманітарних ситуаціях та під час стихійних лих.

Під час дії воєнного стану, надзвичайних ситуацій облаштування на території закладу захисних споруд (сховища та протирадіаційні укриття, споруди подвійного призначення та найпростіші укриття) є умовою для збереження життя людини.

Проте в закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та Вимогам щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579.

У закладі наявне підвальне приміщення (фото 5), проте відповідно до Акту обстеження об'єкта фонду захисних споруд цивільного захисту, виданим Чернівецьким районним управлінням ГУ ДСНС України у Чернівецькій області від 22.08.2025, не рекомендовано в якості найпростішого укриття населення.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

3. Під час вивчення медичної документації виявлено порушення вимог Закону України «Про психіатричну допомогу» та положень Інструкцій щодо заповнення форм первинної облікової документації, затверджених наказом МОЗ України від

15.09.2016 № 970 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення».

Зокрема, встановлено відсутність оформлених усвідомлених згод на проведення психіатричного огляду та надання психіатричної допомоги. У медичній документації малолітніх пацієнтів (віком до 14 років) відсутні письмові усвідомлені згоди батьків чи інших законних представників, оформлені за формами № 003-11/о «Усвідомлена згода батьків чи іншого законного представника на проведення психіатричного огляду особи віком до 14 років (малолітньої особи)» та № 003-12/о «Усвідомлена згода батьків чи іншого законного представника на амбулаторну психіатричну допомогу особі віком до 14 років (малолітній особі)». Водночас у медичній документації пацієнтів, які досягли 14-річного віку, відсутні форми № 003-7/о «Усвідомлена згода на психіатричний огляд» та № 003-8/о «Усвідомлена згода на амбулаторне лікування».

Відсутність зазначених документів свідчить про недотримання встановленого законодавством порядку отримання інформованої згоди законних представників на проведення психіатричного обстеження та лікування осіб, які не можуть самостійно надати таку згоду. Така практика створює ризики порушення прав пацієнтів у сфері охорони здоров'я, ставить під сумнів правомірність надання психіатричної допомоги та не забезпечує належних гарантій захисту прав і законних інтересів пацієнтів.

4. Медична документація закладу не відповідає вимогам наказу МОЗ від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» та наказу МОЗ від 29.05.2013 року № 435 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я, які надають амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності». У закладі не ведеться форма первинної облікової документації № 025/о «Медична карта амбулаторного хворого», замість якої медичні працівники ведуть «Історії хвороби» (фото 6).

Окрім того, листок лікарських призначень (форма № 003-4/о) не відповідає вимогам чинного законодавства, оскільки ведеться за застарілою формою, затвердженою нормативно-правовим актом, який втратив чинність.

За час складання звіту дані недоліки усунуто, про що надано фото підтвердження (фото 7).

5. У закладі наявний Журнал реєстрації випадків виявлених тілесних ушкоджень у вихованців/підопічних інтернатних закладів/установ, проте відсутні довідки первинної облікової документації № 511/о «Довідка №__ про фіксацію тілесних ушкоджень», які повинні оформлюватися відповідно до вимог наказу МОЗ

від 02.02.2024 № 186. Зазначену довідку необхідно заповнювати у разі виявлення у особи будь-яких тілесних ушкоджень, незалежно від характеру їх походження, як у закладах з надання психіатричної допомоги, так і в закладах соціального захисту населення. Відсутність належного документування фактів тілесного ушкодження може перешкоджати ефективному розслідуванню випадків травмування у подальшому.

6. Відповідно до пункту 4 розділу II Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом МОЗ України від 16.12.2003 № 584, у приміщеннях для зберігання лікарських засобів слід підтримувати температуру та вологість повітря, які відповідають вимогам інструкції для медичного застосування лікарського засобу. Для спостереження за цими параметрами приміщення, де зберігаються лікарські засоби, мають бути забезпечені термометрами і гігromетрами. Холодильне обладнання для зберігання лікарських засобів має бути оснащено термометрами. Отримані дані щоденно заносять до журналу або картки обліку температури та відносної вологості. Записи про температуру і відносну вологість регулярно перевіряє уповноважена особа.

Усупереч наведеному, в холодильнику, призначеному для зберігання лікарських засобів, використовується не медичний термометр, а побутовий, призначений для вимірювання температури навколишнього середовища. У приміщенні для зберігання лікарських засобів відсутні необхідні вимірювальні прилади (термометри та гігromетри) для контролю температури та вологості.

За час складання звіту вказане порушення усунуто (фото 8).

7. У маніпуляційному кабінеті виявлені лікарські засоби та медичні вироби із завершеним терміном придатності, а саме крем «Акнестоп» та пластир. Відповідно до пункту 6 розділу II глави 2 Методичних рекомендацій щодо ведення обліку лікарських засобів та медичних виробів у закладах охорони здоров'я, затвердженого наказом МОЗ від 09.09.2014 № 635, лікарські засоби з терміном придатності, що завершився, підлягають вилученню з обігу та списанню з балансу. Наявність таких лікарських засобів свідчить про неналежний контроль за їхнім використанням, що може становити загрозу життю і здоров'ю пацієнтів у разі їхнього застосування (фото 9, 10).

За час складання звіту вироби медичного призначення списано відповідно до Акту списання від 22.06.2026.

8. Під час відвідування виявлено, що пацієнтам, яким призначено лікарський засіб з діючою речовиною Клозапін (Clozapine), не забезпечується належний гематологічний контроль відповідно до вимог Інструкції по забезпеченню гематологічного контролю при лікуванні лепонексом (клозапіном), затвердженої наказом МОЗ від 08.08.95 № 147. Відсутність регулярного моніторингу рівня

лейкоцитів у крові пацієнта під час тривалого прийому зазначеного лікарського засобу створює високий ризик розвитку ускладнень, зокрема агранулоцитозу, що становить безпосередню загрозу життю та здоров'ю пацієнтів.

Варто наголосити, що використання лікарського засобу з діючою речовиною Клозапін (Clozapine) внесено до переліку методів діагностики та лікування і лікарських засобів, що становлять підвищений ризик для здоров'я особи, якій надається психіатрична допомога, затвердженого наказом МОЗ від 24.09.2024 № 1638.

Комітет із запобігання катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижують гідність видів поводження та покарання у звіті українському уряду щодо візиту в Україну CPT/Inf (2020)/1 рекомендував українській владі вжити термінових заходів, щоб регулярні аналізи крові підопічним, які приймають лікарський засіб із діючою речовиною «клозапін», виконувалися, а також провести навчання персоналу щодо розпізнавання ранніх ознак потенційно смертельних побічних ефектів клозапіну.

9. У медичній частині закладу відсутні Протоколи надання догоспітальної екстреної медичної допомоги відповідно до вимог наказу МОЗ від 05.06.2019 № 1269 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги». Відсутність зазначених протоколів свідчить про недотримання встановлених нормативно-правових вимог щодо організації та надання медичної допомоги на догоспітальному етапі, що може ускладнювати забезпечення належного рівня медичної допомоги у невідкладних ситуаціях.

10. У закладі відсутні клінічні протоколи надання психіатричної допомоги, що порушує вимоги статті 141 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

11. Під час відвідування встановлено, що у закладі триває реорганізація, яка передбачає зміну штатної чисельності працівників. Згідно із запропонованою Методичними рекомендаціями щодо визначення чисельності працівників інтернатних закладів/установ системи соціального захисту населення, затвердженими наказом Міністерства соціальної політики України від 06.06.2019 № 893 (далі – Методичні рекомендації), структурою, на 17 вихованців IV профілю передбачено лише дві посади молодших медичних сестер.

Необхідно зазначити, що підопічні/вихованці закладу мають важкі соматичні та неврологічні розлади, не спроможні до самообслуговування та потребують повного медичного та побутового догляду.

На час відвідування суттєву допомогу у догляді за дітьми надавали фахівці громадської організації «Соціальна Синергія», які працюють у закладі з 08:00 до 20:00. Водночас така допомога не є складовою штатного забезпечення закладу та

має додатковий характер. У разі припинення діяльності зазначених фахівців або після завершення реалізації відповідного проєкту догляд за підопічними здійснюватиметься виключно штатними працівниками, чисельність яких, за спостереженнями групи НПМ та зі слів персоналу, не забезпечуватиме належного цілодобового догляду.

За таких обставин передбачена штатна чисельність медичних працівників не відповідатиме реальним потребам закладу з урахуванням кількості підопічних та їх стану.

Зменшення штатної чисельності молодших медичних сестер може призвести до зниження якості надання соціальних послуг підопічним та звуження змісту та обсягу існуючих прав та свобод підопічних, які гарантовані Конституцією України.

Відповідно до пункту 2 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731 (далі – Положення), нормативно-правові акти, які є обов’язковими для інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також юридичних осіб, що не належать до сфери управління суб’єкта нормотворення, підлягають державній реєстрації.

Окрім цього, підпунктом е пункту 5 Положення передбачено, що методичні рекомендації – це акт, який носить рекомендаційний, роз’яснювальний та інформаційний характер та не підлягає державній реєстрації.

З огляду на викладене, Методичні рекомендації не є обов’язковими для виконання іншими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а лише пропонуються для застосовування, відтак визначення штатної чисельності працівників повинно здійснюватися з урахуванням реальних потреб закладу, кількості підопічних, їхнього стану здоров’я та необхідності забезпечення належного цілодобового догляду.

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – ЄКПТ) у 3 пунктах 28-30 Восьмої загальної доповіді [СРТ/Inf (98) 12] зазначає, що працювати із психічно хворими особами завжди є складним завданням для всіх категорій працівників цих закладів та наголошує на необхідності забезпечення постійної присутності персоналу у достатній кількості в інтернатних закладах, включаючи нічний час та вихідні дні, для створення позитивного терапевтичного середовища.

Також ЄКПТ в опублікованому звіті (СРТ/Inf (2020) рекомендує українській владі терміново вирішити ситуацію щодо укомплектування медичним персоналом і персоналом, кваліфікованим для надання психосоціальної терапії, в психоневрологічних інтернатах України.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

12. Під час відвідування групою НПМ встановлено, що окрема група вихованців здійснює прогулянки на відокремленій огороженій території, обмеженій металевою сітчастою огорожею. Водночас зазначена територія не облаштована належним чином: відсутні дитячий ігровий майданчик, ігрове та спортивне обладнання, навіси та інші елементи благоустрою, необхідні для організації дозвілля і розвитку вихованців. Такі умови не забезпечують належної організації прогулянок та активного відпочинку вихованців (фото 11).

Під час відвідування члени групи НПМ також зафіксували випадок, коли один із вихованців завдавав собі самоушкодження.

13. Через відсутність захисних сіток від комах на вікнах житлових кімнат у приміщеннях наявна значна кількість комах, що докучають підопічним/вихованцям, у тому числі під час сну.

Окрім того, у порушення вимоги пункту 3 частини 1 статті 42 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» вікна харчоблоку закладу не обладнано сітками від комах.

14. У холодильниках складу продуктів харчування встановлено порушення правил товарного сусідства, що може призвести до перехресного забруднення продуктів харчування та втрати їх якості. А саме, ковбаса зберігається разом з яйцями.

Вказане порушення усунуто за час складання звіту та надано відповідні фото підтвердження (фото 12).

15. Окрім цього, виявлено немарковані продукти харчування, що суперечить пункту 1 статті 32 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Зазначене не дає можливості визначити їх терміни придатності та відповідність умов зберігання.

Вказане порушення усунуто за час складання звіту та надано відповідні фото підтвердження (фото 13).

16. Групою НПМ виявлено, що в холодильних та морозильних камерах на харчовому складі закладу відсутні термометри, також не ведеться журнал температурного режиму та технічного обслуговування холодильного устаткування, чим порушуються вимоги пункту 2 статті 41 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

Порушення права володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю (стаття 41 Конституції України).

17. Під час відвідування встановлено, що кошти вихованців/підопічних, опіку над якими здійснює заклад, не обліковуються та не використовуються для

задоволення їхніх індивідуальних потреб, а накопичуються на банківських рахунках. Такий підхід адміністрація закладу пояснює тим, що вихованці повністю забезпечені необхідними послугами та предметами першої необхідності за рахунок держави, а тому не потребують додаткових витрат.

Зазначена практика не відповідає вимогам Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173 (далі – Порядок використання сум пенсій), яким передбачено використання таких коштів для забезпечення індивідуальних потреб підопічних.

Крім того, встановлено, що щодо підопічних, кошти яких обліковуються на рахунках в АТ КБ «ПриватБанк», працівники закладу не володіють інформацією про залишок коштів на таких рахунках. Водночас у підопічних, які обслуговуються в АТ «Ощадбанк», суми накопичень на окремих рахунках сягають 112 000 грн.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

18. Не всі приміщення інтернату пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», зокрема:

тротуарне покриття на території інтернату перебуває у неналежному стані та унеможливорює здійснення прогулянок для осіб, які користуються кріслами колісними, а також для підопічних/вихованців, які відносяться до маломобільних груп населення (фото 14);

відсутні бокові поручні у коридорах медичної частини, де проживають вихованці, які відносяться до маломобільних груп населення;

у кімнаті, де проживають вихованці, які користуються кріслами колісними, дверний поріг має висоту близько 8 см, у зв'язку з цим працівники закладу змушені переносити вихованців разом із кріслами колісними через поріг (фото 15).

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

19. В окремих туалетних кімнатах закладу кабіни не обладнані дверима, що не забезпечує належного рівня приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур (фото 16).

Інші.

20. Групою НПМ встановлено, що арматурні картки у закладі ведуться іноземною мовою (фото 17), що порушує частину першу статті 1 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», а саме єдиною державною (офіційною) мовою в Україні є українська мова.

21. У порушення пункту 4.11 Правил опіки і піклування, затверджених спільним наказом Державного комітету України у справах сім'ї і молоді, Міністерства освіти України, МОЗ, Міністерства праці і соціальної політики України від 26.05.1999 № 34/166/131/88 (далі – Правила опіки і піклування), опікун (соціальний працівник) не подає щорічні звіти до органів опіки та піклування про свою діяльність за минулий рік щодо захисту прав та інтересів підопічних, у тому числі щодо збереження належного їм майна та житла.

Водночас, з огляду на встановлені під час відвідування обставини щодо відсутності у закладу інформації про розмір сум коштів, які наявні на рахунках окремих підопічних, належне виконання опікуном обов'язків із контролю за збереженням майна підопічних та підготовка повної і достовірної звітності є неможливими.

22. У порушення статті 936 Цивільного кодексу України персонал зберігає оригінали документів підопічних без укладення договору зберігання (у формі заяви, розписки тощо).

23. Відповідно до пункту 11 Типового Положення про дитячий будинок-інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 978, у разі виявлення фактів ухиляння батьків, опікунів/піклувальників від виконання своїх обов'язків (відсутність систематичних відвідувань вихованця, заінтересованості його станом здоров'я, навчанням, розвитком) керівництво будинку-інтернату повідомляє про це службі у справах дітей.

Під час відвідування групі НПМ стало відомо про обставини, які можуть свідчити про неналежне виконання опікуном своїх обов'язків, зокрема щодо розпорядження пенсійними коштами підопічної не в її інтересах. Зі слів адміністрації закладу, опікун здійснює зняття коштів із банківського рахунку підопічної, однак ці кошти не використовуються для забезпечення її потреб. Водночас адміністрація закладу не повідомила про зазначені обставини службу у справах дітей для перевірки викладеної інформації та вжиття відповідних заходів реагування.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Чернівецькій обласній військовій адміністрації забезпечити:

контроль за додержанням прав вихованців/підопічних;

підвищення кваліфікації працівників закладу, які безпосередньо працюють із підопічними, з питань безпечного врегулювання конфліктних ситуацій та застосування ненасильницьких методів втручання;

облаштування закладу укриттям відповідно до вимог законодавства;

приведення тротуарного покриття на території закладу у відповідність до вимог інклюзивності для осіб, які користуються кріслами колісними;

заклад оновленими формами арматурних карток.

2. Чернівецькій обласній раді:

затвердити штатний розпис інтернату з урахуванням стану здоров'я та потреб підопічних/вихованців з метою забезпечення надання їм якісних послуг зі стаціонарного догляду.

3. Магальському дитячому будинку-інтернату забезпечити:

оформлення усвідомленої згоди на психіатричний огляд і надання психіатричної допомоги відповідно до вимог законодавства та затверджених форм первинної облікової документації;

документування випадків тілесних ушкоджень;

проведення гематологічного контролю підопічним, які приймають лікарські засоби з діючою речовиною «Клозапін» (Clozapinum);

наявність протоколів надання догоспітальної екстреної медичної допомоги;

наявність клінічних протоколів надання психіатричної допомоги;

рівні умови для організації прогулянок і дозвілля всіх вихованців шляхом належного облаштування території, призначеної для прогулянок окремої групи вихованців, необхідним ігровим, спортивним обладнанням та іншими елементами благоустрою;

облаштування житлових кімнат та приміщення харчоблоку сітками від комах;

належний контроль за дотриманням температурного режиму холодильних устаткувань;

витрачання коштів недієздатних/вихованців підопічних, опіку над якими здійснює заклад, на потреби підопічних/вихованців відповідно до Порядку використання сум пенсій, а також належний облік їх коштів;

облаштування коридорів медичного корпусу боковими поручнями для полегшення пересування вихованців/підопічних, які відносяться до маломобільних груп населення;

усунення перепадів висот (порогів) на шляхах руху вихованців, які користуються кріслами колісними;

право підопічних/вихованців на приватність, зокрема обладнання туалетних кабін дверима;

подання опікуном (соціальним працівником) щорічних звітів до органів опіки та піклування про свою діяльність за минулий рік щодо захисту прав та інтересів підопічних, у тому числі щодо збереження належного їм майна та житла;

зберігання оригіналів документів підопічних відповідно до статті 936 Цивільного кодексу України;

повідомлення служби у справах дітей про виявлені обставини, які можуть свідчити про неналежне виконання батьками, опікунами (піклувальниками) своїх обов'язків щодо вихованців.

Додатки: фотоматеріали на 5 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст відділу реалізації
національного превентивного
механізму в закладах соціального
забезпечення та освіти Департаменту з
питань реалізації національного
превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини**

Ольга ПАРШАКОВА

Фотоматеріали

Фото 1

фото 2

Фото 3

фото 4

Фото 5

фото 6

МІНІСТЕРСТВО ГРАД ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОПЕЧИМОСТІ УКРАЇНИ
Назва Інтернатного закладу: Міжшкільний дитячий будинок № 1

Історія хвороби № 452

Корпус: _____ Кімната: _____
 Прізвище: _____ Ім'я: _____
 По батькові: _____
 Адреса родичів: _____
 Професія: _____ Група інвалідності: до 4 вб
 Ким направлений: _____
 Діагноз при поступленні: Висока температура, кашель
 Діагноз при поступленні: _____
 Діагноз заключний клінічний: _____
 а) основний: Висока температура, кашель, високі температури, кашель, високі температури, кашель
 б) супутні діагнози: _____
 Дата поступлення: 13.03.2014 Дата вибуття: _____

Фото 7

ІНТЕРНАТНО-БОЛЬНИЦЬКИЙ ЗАКЛАД
Назва: Міжшкільний дитячий будинок № 1
МІДІАНА ІНВАЛІДАЦІЇ
№ 452
Форми: Висока температура, кашель
Діагноз: Висока температура, кашель
Діагноз при поступленні: Висока температура, кашель
Діагноз при поступленні: _____
Діагноз заключний клінічний: _____
а) основний: Висока температура, кашель, високі температури, кашель, високі температури, кашель
б) супутні діагнози: _____
Дата поступлення: 13.03.2014 Дата вибуття: _____

фото 8

Фото 9

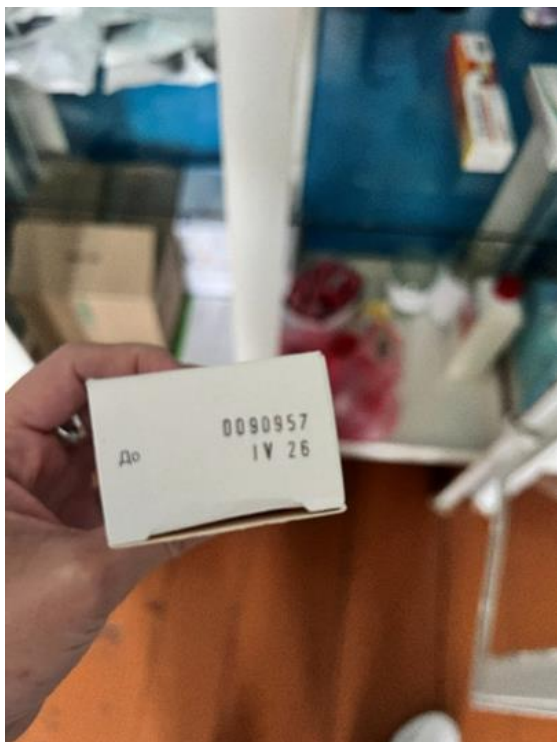

фото 10

Фото 11

Фото 12

Φoto 13

Φoto 14

Φoto 15

foto 16

φOTO 17

Приложение № 3-к

Министерство социальной политики Украины
Департамент социального заботы населения
Черновицкой областной державной администрации
МАНАТОВСКИЙ ДИТЕЯЦЬКИЙ БУДИНОК-ІНТЕРНАТ.
код 43190018
№ _____ / 20 ____
603611 А. Манатовська (присиротня),
м. Чернівці 430000043400 • ГУДСУ м. Чернівці,
тел. 663143-21, 61-3-50

Арматурная Карточка № 1

Выдачу имущества произвела:
Сестра-хозяйка _____
_____ подпись
Правильность выдачи и записей проверял:
_____ " _____ 198 г.

[должность и подпись]
_____ " _____ 198 г.

[должность и подпись]

Поступил в _____ 198 г.
Помещен в корпус _____ этаж _____ комнату _____ койку № _____
Размеры одежды _____ размер обуви _____
Примечание:

- Верхняя одежда, обувь выдается на установленный срок по настоящей арматурной карточке.
- Нательное белье, верхнее платье х/б выдается на руки одним комплектом меняется в банные дни из расчета трех смен.
- Постельные принадлежности выдаются каждому проживающему в установленном порядке (з раза в месяц).
- Все материальные ценности выданы в личное пользование проживающим сестрой-хозяйкой под расписку.
- Ответственность за правильность выдачи имущества, правильность произведенных записей в арматурную карточку, учет и отчетность возлагается на сестру-хозяйку.
- Выдача подопечным нештампованного имущества категорически запрещается.
- В случае пропажи имущества, сестра-хозяйка немедленно докладывает администрацию учреждения.

Администрация

Арматурная карточка в реестр записана
_____ " _____ 198 г.
_____ Visual Watermark
Бухгалтер _____